

Projekt

**UCHWAŁA NR XVI/112/2025
RADY GMINY TRAWNIKI**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Trawniki na lata 2026-2029**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.) - Rada Gminy Trawniki uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

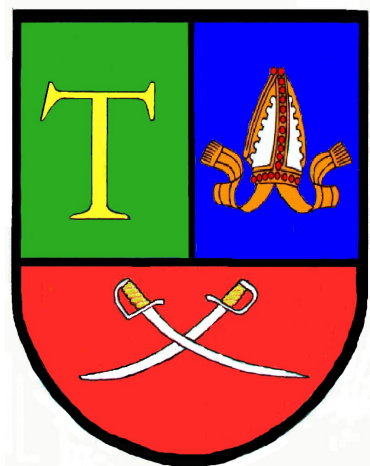
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Trawniki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Damian Kowalczyk

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY TRAWNIKI
NA LATA 2026-2029**

I. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Trawniki. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i uzależnień behawioralnych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i powinno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

W obecnej dobie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom, dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom wtedy, gdy człowiek jest poddany presji otoczenia.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ponadto art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, jako zadania własnego gminy, które obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie gminy Trawniki w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029.

II. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 450 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.)
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.
8. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2026.

III. Cele Programu

Cel główny:

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających ze spożycia alkoholu,

stosowania przemocy w rodzinie i innych zjawisk patologicznych oraz zjawisk spożycia alkoholu, podejmowania innych zachowań ryzykownych, uzależnień behawioralnych przez dzieci i młodzież.

Cel główny realizowany będzie wobec dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, osób i rodzin bezpośrednio dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy domowej, zagrożonych uzależnieniami – mieszkańców Gminy Trawniki w zakresie profilaktyki uniwersalnej oraz przedstawicieli instytucji i służb zaangażowanych w przeciwdziałanie alkoholizmowi i przeciwdziałanie przemocy w obszarze podniesienia kompetencji, umiejętności i wiedzy.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.
2. Prowadzenie edukacji publicznej z zakresu problemów uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych.
3. Zapewnienie pomocy opiekuńczej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem uzależnienia i uzależnionych od alkoholu poprzez organizację i dofinansowanie wypoczynku, dożywanie dzieci i młodzieży, zakup materiałów.
5. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
6. Zwiększenie dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniami i współuzależnionych oraz członków ich rodzin.
8. Promowanie i dofinansowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia, dodatkowych zajęć będących alternatywną formą spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz dorosłych.
9. Wzmacnianie kompetencji członków Komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, pracowników pomocy społecznej oraz oświaty w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przepisów prawa, podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi.

IV. Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie gminy Trawniki

1. Metryka gminy

Rok	ogólna liczba ludności
2022	8554
2023	8489
2024	8459

Zródło: Statystyka stałych mieszkańców, dane z Urzędu Gminy Trawniki

2. Stopa bezrobocia w gminie Trawniki

Gmina Trawniki	Liczba bezrobotnych		W tym z prawem do zasiłku	
	ogółem kobiet	ogółem mężczyzn	ogółem	w tym kobiet
2021	167	184	42	22
2022	130	172	26	12
2023	124	140	31	16
2024*	93	142	16	10

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku za lata 2021-2024

3. Skala problemów społecznych

Osoby uzależnione najczęściej charakteryzują się niezaradnością życiową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowaniu dzieci, co skutkuje koniecznością korzystania z pomocy instytucji. Przedmiotem działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Trawnikach jest m.in. umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, zapobieganie powstawaniu takich sytuacji, a także umacnianie rodzin.

W roku 2024 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Trawnikach skorzystało **81** rodzin, (łącznie liczba osób w rodzinach objętych pomocą wyniosła **149**).

Powody przyznawania pomocy	ogólna liczba rodzin		
	2022	2023	2024
Ubóstwo	94	88	76
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	0	0	1
Wielodzietność	13	13	9
Bezrobocie	52	57	35
Niepełnosprawność	41	55	55
Długotrwała lub ciężka choroba	17	27	23
Przemoc w rodzinie	1	0	0
Alkoholizm lub narkomania	9	6	8
Zdarzenie losowe i sytuacje kryzysowe	2	0	1
Trudności w przystosowaniu się po wyjściu z zakładu karnego	1	3	1

Źródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Trawnikach.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest, zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Najczęściej wyróżnia się przemoc: fizyczną, psychiczną, seksualną czy ekonomiczną. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych, jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie, większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorie osób, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci – świadkowie. Zjawisko przemocy dosyć często wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Według danych statystycznych policji większość sprawców fizycznego lub psychicznego znęcania się nad członkami rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym, jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie.

W 2024 r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło **28** Niebieskich Kart.

Instytucja	Liczba Niebieskich Kart
Komisariatu Policji	20
Ośrodka Pomocy Społecznej w Trawniskach	7
Inne (szkoła)	1

4. Rynek alkoholowy

Zespół Uzależnienia od Alkoholu jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w 2019 roku z powodu spożycia napojów alkoholowych zmarło 2,6 miliony osób. Oznacza to, że 1 na 20 zgonów spowodowany jest alkoholem. Co więcej $\frac{3}{4}$ przypadków śmiertelnych wywołanych alkoholem, dotyczyło mężczyzn. Najczęstszą przyczyną zgonów (28%) są urazy – w wyniku wypadków samochodowych, przemocy, samookaleczenia. 21% ofiar alkoholu umiera z powodu chorób układu pokarmowego. Nieco mniej – 19% – w wyniku schorzeń sercowo -naczyniowych. Pozostała część to śmiertelne przypadki nowotworów, chorób zakaźnych, zaburzeń psychicznych oraz innych problemów zdrowotnych, w tym padaczki.

Eksperti WHO podkreślają, że szkodliwe picie alkoholu wywołuje aż 200 chorób i rodzajów urazów. Ogółem za 5,1 proc. globalnego obciążenia chorobami i urazami można winić alkohol. Raport Światowej Organizacji Zdrowia wskazuje, że 2,3 miliarda osób na całym świecie spożywa alkohol. Ponadto ponad połowa światowej populacji (57%, czyli 3,1 mld osób) w wieku 15+ nie piło alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy, a 44,5 proc. (prawie 2,5 mld) – nie piło alkoholu nigdy.

Średnie spożycie alkoholu wśród osób, które deklarują picie, wynosi 33 gramy czystego alkoholu etylowego dziennie. Tyle zawierają 2 kieliszki wina (po 150 ml), duże piwo (750 ml) lub dwa kieliszki alkoholi wysokoprocentowych (po 40 ml). Najwięcej alkoholu piją Europejczycy i Amerykanie – uśredniając odpowiednio 9,8 litra i 8 litrów czystego alkoholu etylowego dziennie. W skali świata ponad ¼ (27%) osób pijących to młodzież w wieku 15-19 lat. Spożycie alkoholu w tej grupie wiekowej jest najwyższe w Europie (44%), obu Amerykach (38%) i regionie Zachodniego Pacyfiku (38%). Szacuje się, że w skali światowej 237 mln mężczyzn i 46 mln kobiet cierpi na zaburzenia związane z używaniem alkoholu, zwłaszcza w Europie (14,8% mężczyzn i 3,5% kobiet) oraz obu Amerykach (11,5% mężczyzn i 5,1% kobiet). Zaburzenia związane z używaniem alkoholu są częstsze w krajach o wysokich dochodach na jednego mieszkańca. Przeciętny Polak konsumuje coraz mniej czystego alkoholu, co jest widoczne zarówno w danych zagregowanych, jak i w analizie poszczególnych kategorii napojów. W latach 2021–2023 średnie spożycie 100-proc. alkoholu na mieszkańca obniżyło się z 9,73 litra do 8,93 litra. Z najnowszych badań wynika także, że nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,5 mln Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3-4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci. Z kolei 700-900 tys. osób w naszym kraju jest uzależnionych od alkoholu. Kobiety piją mniej alkoholu niż mężczyźni, a także rzadziej go nadużywają, jednak następstwa zdrowotne występują u nich przy mniejszych dawkach łącznych występują częściej niż u mężczyzn. U kobiet częściej rozpoznaje się takie następstwa nadużywania alkoholu, jak alkoholowe uszkodzenie wątroby oraz szkody zdrowotne w zakresie układu sercowo-naczyniowego i mózgu, także wystąpienie zaburzeń w obrębie mięśni szkieletowych. Ponadto kobiety uzależnione od alkoholu osiągają gorsze wyniki testów psychomotorycznych i pamięci niż mężczyźni. Umieralność kobiet nadużywających alkoholu jest wyższa niż mężczyzn, przy czym główne jej przyczyny to: alkoholowe uszkodzenie wątroby, zapalenie trzustki, wypadki i przemoc, samobójstwa, nowotwory i choroby serca. Jedną z istotnych różnic jest osiąganie przez kobiety wyższego stężenia alkoholu we krwi przy takiej samej dawce alkoholu na kilogram wagi ciała, co wynika z mniejszej procentowej zawartości wody w organizmie.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych (lub nadużywających alkoholu). Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin i osób żyjących w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele innych szkód społecznych, np.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Szkody występują w znacznej mierze w sferze ekonomicznej. Są to koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności oraz spadek wydajności pracy. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Wprowadzona w 2018 roku nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości przyznała Radzie Gminy kompetencje do określenia maksymalnej liczby zezwoleń, w miejsce dotychczasowej możliwości wskazywania maksymalnej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa). Ponadto, wprowadziła obowiązek określenia liczby zezwoleń na sprzedaż alkoholu do 4,5% oraz piwa - zarówno w przypadku placówek handlowych (do spożycia poza miejscem sprzedaży), jak i w przypadku lokali gastronomicznych (do spożycia w miejscu sprzedaży).

W celu ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży Rada Gminy Trawniki 27 sierpnia 2018 roku podjęła Uchwałę nr XXIX/166/18 w której określono, iż maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi:

- dla napojów o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa - 35,
- dla napojów o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 35
- dla napojów o zawartości powyżej 18% alkoholu - 35.

Natomiast maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi:

- dla napojów o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa - 15,
- dla napojów o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 15,
- dla napojów o zawartości powyżej 18% alkoholu – 15.

Jednocześnie Rada Gminy Trawniki wprowadziła aktualizację zasad usytuowania na terenie Gminy Trawniki wskazując iż miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych powinny znajdować się w odległości nie mniejszej niż 25 m od budynków, w których znajdują się szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze, obiekty kultu religijnego (kościoły, cmentarze, kaplice), zakłady opieki zdrowotnej – mierzonych w linii prostej, do budynków w którym prowadzona jest sprzedaż napojów alkoholowych.

Zauważyć należy, że ważnym elementem długofalowej polityki Gminy jest wzmocnienie przestrzegania przepisów prawa przez podmioty zajmujące się sprzedażą detaliczną alkoholu, jak również jego egzekwowanie przez służby do tego uprawnione. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- 1) osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości,
- 2) osobom do lat 18,
- 3) na kredyt lub pod zastaw.

Na terenie Gminy funkcjonuje 20 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 3 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	2022	2023	2024
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	24	21	20
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	5	5	5

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	2022	2023	2024
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	70	62	60
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	12	11	10

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Trawniki

Liczba wydanych jednorazowych zezwoleń:

- w 2022 r. - 4
- w 2023 r. - 1
- w 2024 r. - 2

Zgodnie z wymogami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przedsiębiorcy mają obowiązek składania do końca stycznia każdego roku oświadczeń o wartości sprzedaży alkoholu w roku poprzednim. Na ich podstawie jest naliczana wysokość opłaty, jaką przedsiębiorca jest zobowiązany wnieść jednorazowo lub w trzech równych ratach, tj. do 31 stycznia, 30 czerwca i 30 września danego roku.

Wpływy z opłat za zezwolenia			
Rok	2022	2023	2024
Kwota w złotych	129 939,33	181 974,75	198 251,42

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Trawniki

Dochody z opłat za zezwolenia wykorzystywane będą na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trawnikach

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trawnikach liczy pięciu członków. W jej skład wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Do zadań Komisji należy przede wszystkim opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz rozpatrywanie wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych. Komisja zajmuje się również szeroko pojętą profilaktyką, która polega m.in. na współpracy ze szkołami w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych skierowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców. Komisja współpracuje również z podmiotami zewnętrznymi, które oferują działania o profilaktyce antyalkoholowej i antynarkotykowej a także na temat zdrowego stylu życia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu.

Do zadań Komisji należy również m.in. prowadzenie punktu konsultacyjnego, udzielanie informacji o dostępnych miejscach pomocy osobom uzależnionym, prowadzenie rozmów motywujących do zaprzestania nadużywania alkoholu, kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, organizowanie wypoczynku letniego oraz zakup i dystrybucja materiałów profilaktycznych.

Ilość wniosków zgłoszonych do Komisji o zastosowanie leczenia odwykowego.

Rok	2022	2023	2024
wpłynęło wniosków:	10	25	20

Źródło: Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trawniskach

Wnioski w sprawie leczenia w większości są składane przez rodziny nawiązujące bezpośredni kontakt z członkami Komisji alkoholowej lub w formie pisemnej oraz Zespół Interdyscyplinarny. Można przypuszczać, że jest to spowodowane zaangażowaniem rodzin w poszukiwanie skutecznej pomocy, zmniejszeniem wstydu w sytuacji występowania choroby alkoholowej. W sytuacji kiedy osoba uznana za uzależnioną od alkoholu, która zgodnie z opinią biegłych powinna poddać się leczeniu odwykowemu lecz tego nie robi, wobec takiej osoby Komisja może wystąpić z wnioskiem do Sądu o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe. Wpływ na realizację procedury zobowiązania do leczenia odwykowego wobec osób zgłaszanych mają różne czynniki warunkujące zawieszanie bądź umarzanie wniosków o zastosowanie leczenia. Do głównych powodów zawieszenia bądź umorzenia wniosków zalicza się: prośba rodziny o wstrzymanie lub wycofanie wniosku, pozytywna zmiana zachowań osoby zgłoszonej.

V. Adresaci programu

Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy gminy Trawniki - dzieci, młodzież, dorośli, w tym seniorzy. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych. Program adresowany jest także do osób pijących alkohol i używających narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy, uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych (działania wspierające).

VI. Zadania, metody i sposoby realizacji programu

Lp	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji
1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych, młodzieży, dzieci i ich rodzin, współuzależnionych i zagrożonych uzależnieniami	1) zapewnienie dyżurów w Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie w Trawniskach przez psychologa – specjalistę psychoterapii uzależnień i terapeutę uzależnień; 2) prowadzenie zajęć motywacyjno – interwencyjnych dla osób z problemem alkoholowym, mających trudność z podjęciem decyzji o leczeniu; 3) prowadzenie konsultacji wspierających proces trzeźwienia dla osób po realizacji podstawowego programu terapii uzależnienia od alkoholu; 4) prowadzenie cyklu spotkań indywidualnych dla sprawców przestępstw pod wpływem alkoholu; 5) przekazywanie informacji na temat placówek, grup terapeutycznych, ośrodków leczniczych uzależnionym

		i ich rodzinom; 6) bieżąca współpraca z poradniami i ośrodkami leczenia odwykowego oraz Sądem Rodzinnym; 7) działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, w tym kierowanie na leczenie odwykowej i finansowanie badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu; 8) finansowanie opłat sądowych od postępowań wszczętych na wniosek komisji alkoholowej.
2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1) udzielanie w Punkcie Konsultacyjnym pomocy informacyjnej i psychologicznej osobom znajdującym się w różnych sytuacjach kryzysowych; 2) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie procedury „Niebieskiej Kart”; 3) udzielanie krótkoterminowego wsparcia psychologicznego ofiarom przemocy domowej i w razie potrzeby kierowanie do grup wsparcia; 4) prowadzenie krótkoterminowej terapii zmiany zachowań u osób stosujących zachowania agresywne; 5) prowadzenie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży w szkołach na terenie Gminy Trawniki, w tym: - prowadzenie pozalekcyjnych zajęć z programem opiekuńczo-wychowawczym dla dzieci z grup ryzyka w szkołach podstawowych w Trawnikach, Biskupicach, Oleśnikach, Siostrzytowie i Dorohuczy, - doposażenie zajęć w niezbędne materiały oraz zapewnienie poczęstunku; 6) zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin dysfunkcyjnych; 7) współpraca merytoryczna z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Świdniku i Specjalistyczną Poradnią Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin w Lublinie, w zakresie pomocy rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, w szczególności dzieciom z tych rodzin.
3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socioterapeutycznych	1) udział dzieci i młodzieży szkolnej, ich rodziców i nauczycieli w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych; 2) wspieranie placówek oświatowych w działaniach wpisanych w szkolnych programach wychowawczo – profilaktycznych; 3) dofinansowanie zadań związanych z profilaktyką uzależnień realizowanych w instytucjach kultury; 4) wsparcie finansowe imprez i akcji bezalkoholowych promujących pozytywne wzorce zachowań i wolność od uzależnień; 5) organizowanie i finansowanie zajęć, konkursów, festynów, imprez kulturalnych i rekreacyjnych, itp. z elementami profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia; 6) organizowanie i dofinansowywanie spektakli teatralnych, muzycznych, widowisk artystycznych, których głównym tematem są uzależnienia behawioralne i ochrona przed przemocą;

		7) finansowanie spotkań trzeźwościowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych; 8) wsparcie finansowe alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież szkolną w ramach profilaktyki uniwersalnej tj.: - kółek zainteresowań; - konkursów; - zajęć rekreacyjno-sportowych; - wyjazdów organizowanych również w czasie ferii; - zajęć i akcji o charakterze artystyczno - profilaktycznym promujących zdrowy styl życia bez uzależnień we współpracy z innymi jednostkami i organizacjami z terenu Gminy Trawniki; 9) zakup materiałów edukacyjnych (książek, ulotek, broszur, plakatów) w ramach podejmowanych działań profilaktycznych związanych z promocją zdrowia, przeciwdziałaniem uzależnieniom, przemocą oraz bezpieczeństwem; 10) organizowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych; 11) realizacja lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu; 12) organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji podnoszących kwalifikacje zawodowe dla osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych, przemocy w rodzinie oraz uzależnień behawioralnych.
4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	1) promowanie inicjatyw społecznych i projektów z zakresu profilaktyki; 2) wspieranie lokalnych festynów, imprez o charakterze rozrywkowym, sportowym odbywających się bez używek i promujących zdrowy styl życia; 3) podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; 4) Udostępnianie pomieszczenia Punktu Konsultacyjnego Zespołowi Interdyscyplinarnemu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; 5) Współpraca z Klubem Abstynenta „OAZA” w Świdniku.
5	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.	1) prowadzenie działań kontrolno - interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych; 2) kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacjach sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim bądź pod zastaw lub na kredyt poprzez m.in. organizację szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe na terenie gminy.

VII. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i uzależnieniom

W realizacji zadań uczestniczą:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trawnikach,
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Trawnikach,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 4) Policja,
- 5) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Trawnikach,
- 6) Placówki oświatowe,
- 7) Gminny Ośrodek Kultury w Trawnikach,
- 8) Organizacje pozarządowe i parafie z terenu Gminy, których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy.

VIII. Termin realizacji zadań i ich wdrażanie

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem została zaplanowana na okres od stycznia 2026 r. do grudnia 2029 r. Przedmiotowe zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych. Proces wdrażania Programu polega przede wszystkim na systematycznej realizacji działań w nim ujętych, promocji i społecznej komunikacji.

IX. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu Gminy Trawniki, w tym pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z wpływów z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, określone w uchwale budżetowej.

Wspieranie oraz powierzanie zadań odbywa się na podstawie zleceń Wójta w formie umów cywilno – prawnych, na podstawie złożonego wniosku przez zainteresowanego zatwierdzonego przez Wójta, bądź po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

X. Zasady wynagradzania

Ze środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych finansuje się następujące wynagrodzenia:

- 1) wynagrodzenia dla realizatorów zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w ramach umów zlecenia,
- 2) wynagrodzenia dla biegłych sądowych,
- 3) wynagrodzenie dla specjalistów zatrudnionych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w ramach umów zlecenia,
- 4) wynagrodzenia dla członków GKRPA - członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trawnikach otrzymują wynagrodzenie w wysokości:
 - Przewodniczący – 300 zł za posiedzenie,
 - Zastępca Przewodniczącego – 250 zł za posiedzenie,
 - Sekretarz Komisji – 240 zł za posiedzenie,
 - Członkowie Komisji – 220 zł za posiedzenie.

XI. Ewaluacja Programu

1. Ustala się następujące mierniki realizacji Programu:

- liczba wniosków skierowanych do Komisji o zastosowanie leczenia odwykowego;
- liczba wniosków skierowanych przez Komisję do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- liczba osób przyjętych przez Punkt Konsultacyjny;
- liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty;
- liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym z powodu uzależnień;
- liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi;
- liczba realizowanych programów z systemu rekomendacji;
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach;
- liczba i efekty kontroli punktów sprzedaży napojami alkoholowymi.

2. Podstawowym źródłem informacji do opracowania ewaluacji Programu będą pisemne informacje przedstawione przez realizatorów poszczególnych zadań.